

ՀԱՎԱՏՈՒ ԵՎ ԿԱՐԳԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԺՈՂՈՎԸ ՄՈՆՐԵԱԼՈՒՄ

Սույն թվականի հուլիսի 12—25-ին, Մոնրեալում գումարվեց Հավատո և Կարգի համաշխարհային չորրորդ ժողովը, որին, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հրահանգով, մասնակցեց գերաշնորհ Տ. Տիրան արքեպիսկոպոս Ներսոյանը, որպես Հայ Եկեղեցու ներկայացուցիչ:

Քաղվածաբար ներկայացնում ենք Տ. Տիրան արքեպիսկոպոսի հուլիս 12 և 13 թվակիր գրած և Վեհափառ Հայրապետին հղած երկու ղեկուցագրերի զլխավոր մասերը, Մոնրեալի Հավատո և Կարգի չորրորդ համաժողովի նստաշրջանի և օրակարգի հարցերի մասին:

Հավատո և Կարգի համաժողովը բացվել է հուլիսի 12-ին, Մոնրեալի Մակկիլ համալսարանի շենքում:

Ամսի 12-ին և 13-ին, ժողովը ղեկավարվել է կաղամակերական գործերով:

Ժողովը կաղամակերպվել և հրավիրվել էր Հավատո և Կարգի հանձնաժողովի կողմից, որը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի զլխավոր և հիմնական կաղամակերպություններից մեկն է:

Մոնրեալի Հավատո և Կարգի համաշխարհային չորրորդ ժողովին մասնակցել են Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի անդամ բոլոր եկեղեցիները, ինչպես նաև հանձնաժողովի կողմից ընտրված և հրավիրված, հանգամանք և կշիռ ունեցող մեծ ղեմքեր:

Ժողովին մասնակցել են նաև հայ ավետարանական համայնքի երկու ներկայացուցիչներ:

Տասնմեկ տարի առաջ գումարվել է Հավատո և Կարգի երրորդ ժողովը Շվեդիայի Լունդ քաղաքում:

Հուլիսի 13-ին կատարվում է ժողովի պաշտոնական բացումը: Առաջին նիստին ելույթ է ունենում Ստրազբուրգի համալսարանի աստվածաբանության պրոֆ. Ռոժե Մելը, որը շեշտում է, թե ի՞նչ պետք է ասել և անել՝ զուգահեռ բերելու համար Եկեղեցու միությունը, և խորապես պետք է ուսումնասիրել փնտրված միության սահմաններն ու նկարագիրը. պարզ հարաբերություն եկեղեցիների միջև բավական չէ, միասին և ի Քրիստոս պետք է հասնել Եկեղեցու տիեզերականության:

Ալբերտ Աուտլերը, ԱՄՆ-ից, շեշտում է, որ եկեղեցիների միության ջատագովության շրջանը անցել է և հասել է խոսակցության, խորհրդակցության շրջանը: Այդ խորհրդակցությունը, խոսակցությունը պետք է լինեն խաղաղ ու շինարար ոգով:

Համաժողովի նախագահ Օլիվեր Տոմկինս եպիսկոպոսը նշում է, որ եկեղեցիների միության շարժումը հրաշալիորեն մեծացել է. «Միության ճանապարհը՝ դեպի կենտրոն ճանապարհ է»: «Ամեն եկեղեցի իր ավանդությունն ունի, բայց Եկեղեցու Տերը Քրիստոսն է, որ կեռաբարձ է և բովանդակություն է տալիս ավանդության: Սկսած ենք մեր ա-

վանդությունները չպիտի ֆրիստոսով, որ տիրակապ է: Այս բոլորովին նոր և ընդարձակ մի դաշտ է, որի վրա ոտք ենք դրած:

Այնուհետև համաժողովի հաջորդ նիստերին լսվում են կարևոր այլ ղեկույցներ տարբեր հարցերի շուրջ, այդ թվում ավագներից Կիտալի Բորովոյի (Լենինգրադից, Մոսկվայի և Համայն Խուսիո Պատրիարքության ներկայացուցիչ), Գլաուդ Ուելի (Ջիլիգերիայից, Մեթոդական եկեղեցու ներկայացուցիչ), Ռայմոնդ Բրաունի (ԱՄՆ-ից, Հռոմեական Կաթոլիկ եկեղեցու ներկայացուցիչ), պրոֆ. Էռնեստ Գալեմանի (Գերմանիայից, Ավետարանական եկեղեցու ներկայացուցիչ):

Մոնրեալի համաժողովը բաժանված էր հինգ ենթամարմինների: Յուրաքանչյուր ենթախումբ քննում է իրեն հանձնարարված որոշ մի հարց և իր քննության եզրակացություններն ու դիտողությունները բերում համաժողովի ընդհանուր նիստին:

Ենթախմբերի ղեկույցագրերը, ընդհանուր ժողովում քննվելուց և վավերացվելուց հետո, կուղարկվեն եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի կենտրոնական հանձնաժողովին, որն իր հերթին կքննի և կվավերացնի ներկայացված ղեկույցագրերը՝ որպես եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի պաշտոնական դատումներ և որոշումներ և կհղի անդամ եկեղեցիներին՝ քննության և ուսումնասիրության համար:

Մոնրեալի Հավատո և Կարգի համաժողովը քննության է առել հետևյալ հարցերը.

1. Եկեղեցին Աստուծո նպատակի մեջ (եկեղեցիների երևութական համաձայնությունը քրիստոսաբանական վարդապետության մասին, եկեղեցու շորս ստորոգելիները՝ միություն, սբություն, կաթողիկեություն, առաքելականություն, ի՞նչ աստիճան համաձայնություն գոյություն ունի եկեղեցիների մեջ, եկեղեցաբանության մարդի մեջ, որո՞նք են այն գլխավոր խնդիրները, որոնք ձգտում առաջ են բերում գլխավոր քրիստոնեական ավանդությանց միջև: Ի՞նչ է եկեղեցաբանական նշանակությունը եկեղեցիների խորհուրդների իրականության և նշանակությունը՝ անջատողական եկեղեցիների և շարժումների, որոնք մերժում են եկեղեցական ինստիտուցիոն կարիքը):

2. Աստվածաշունչ, Ավանդություն և Ավանդություններ (Ի՞նչ են հարաբերությունները Աստվածաշնչի, Ավանդության և Ավանդությունների: Ի՞նչ է Ավանդություն և Ավանդություններ կոչված հարցը այսօր: Ի՞նչ են առնչությունները արևելյան և արևմտյան ավանդությանց: Աստվածաշնչի հեղինակության հարցը, որպես հայտնության, հավատի հանգանակների և խոստովանությանց հեղի-

նակություն: Ինչպե՞ս պետք է դիտել նոր եկեղեցական ավանդությունների ստեղծումը, և հին և նոր ավանդությունների հարաբերությունը՝ Մի Ավանդության հետ: Ինչպե՞ս պետք է խորացնել մեկ հասարակաց Ավանդության մեջ ապրելու գիտակցությունը եկեղեցիների մեջ):

3. Քրիստոսի փրկագործությունը և նրա եկեղեցու սպասավորությունը (Ի՞նչ է հարաբերությունը Քրիստոսի սպասավորության—Մինիստրիում—և եկեղեցու սպասավորության: Ի՞նչ է դիրքը և պաշտոնը ձեռնադրյալ սպասավորության՝ պաշտոնեության՝ Քրիստոսի Մարմնույն՝ եկեղեցիին մեջ: Ի՞նչ է հարաբերությունը ձեռնադրյալ պաշտոնեության, քահանայական և առաքելական կոչման և հավատացյալների պարտականությանց և ձրբերի մեջ: Որքա՞ն է կարևորությունը և զանազանությունը սպասավորության նոր ձևերի: Ի՞նչ է նշանակությունը ձեռնադրության ավանդական վարդապետության և ի՞նչպես հնար է այն կիրարկել մասնակի խնդիրների մեջ, ինչպիսիք են սարկավագության դիրքը եկեղեցում, կանանց ձեռնադրությունը որպես սարկավագ կամ քահանա):

4. Պաշտամունքը և Քրիստոսի եկեղեցու միությունը (Պարզել քրիստոնեական պաշտամունքի հիմնական «ձևակերպերը» («պատտերն») և ուղադրության առնել այն, թե ի՞նչպես դրանք ցուցանում են եկեղեցու ընդհանրականությունն ու առաքելականությունը: Ուսումնասիրել վերջին ժամանակների ծիսական վերանորոգչական շարժումը, և ճշտել արժեքը պաշտամունքի զանազան տեսակների, որը պահանջում է ներկա ընկերությունը և թելադրել ուղեգծեր՝ հին և նոր մշակույթների մեջ, պաշտամունքին տեղական բնույթ տալու մասին: Ուսումնասիրել եկեղեցիների խորհրդական ուսուցումը և գործումը և դրանց հարաբերությունը այն միության, որին ձգտում է եկեղեցին: Սերտել մասնավոր հետևությունները այն իրողության, որ բոլոր եկեղեցիները մի մկրտություն են ճանաչում, հաղորդության խորհրդի նկարագիրը, հաղորդակցության խնդիրը և հաղորդության խորհրդի կատարումը էկոմենիկական ժողովների ընթացքում):

5. «Ամենեփին յիւրաքանչիւր տեղւոյ» միասին աճելու ընթացքը (Որո՞նք են դեպի միություն ընթանալու պատահությունները՝ «յիւրաքանչիւր տեղւոյ»: Ուղադրության առնել այն մարդերը, ուր եկեղեցիները շարունակում են «անջատաբար աճել» այն գործերը, երբ քրիստոնեական գիտակցությունը մղում է նրանց «միասին» աճել: Հաշվի առնել ինստիտուցիոն ազդակները, որոնք միմյանցից օ-

տարացնում են համայնքներին, որոնք այլապես համաձայն են Հավատո և Կարգի խնդիրներում: Ուսումնասիրել հատկապես այն ինստիտուցիոն ազդակները, որոնք արգելակում կամ առաջ են մղում միությունը «ամենեցուն՝ յիւրաքանչիւր տեղւոջ»: Քննել այն դերը, որ ցեղային և ազգային ազդակները խաղում են՝ բաժանելով եկեղեցիներին միմյանց մեջ և միմյանցից: Քննել պայմանադրական բարոյականության, միջ-համայնական մրցակցության, քաղաքական ճնշումների և բնակչության տեղաշարժության ազդեցությունը քրիստոնեական միության վրա: Ուսումնասիրել, թե ի՞նչ աստիճան տեղական եկեղեցական խորհուրդների գործունեությունը

ներ օգնում է լուծելու անմիության հարցը: Ուշադրության առնել ցանկությունը եկեղեցիներում այն տարրերի, որոնք անհամբեր սպասում են տեսնելու եկեղեցիների միությունը):

Մոնրեալի Հավատո և Կարգի համաժողովը հանգամանորեն զբաղվում է օրակարգի այս հինգ հիմնական և կարևոր հարցերի քննությամբ, և ընդունում համապատասխան որոշումներ:

1963 թվականի հուլիսի 12—25-ին Մոնրեալում գումարված Հավատո և Կարգի համաշխարհային շորթորդ ժողովը խոստումնալից նոր քայլ է եկեղեցիների համագործակցության և միության ճանապարհի վրա:

